

Voel je thuis op straat!

*Nulmeting onder kinderen, jongeren en bewoners Rotterdam
IJsselmonde Petrarcalein*

Augustus 2010

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Nulmeting ouders en overige buurtbewoners	7
3	Resultaten kinderen	15
3.1	Oordeel van kinderen over huis, straat en buurt	16
3.2	Speelgedrag	16
3.3	Veiligheid op straat	20
3.4	Schoon en heel	21
4	Conclusies en aanbevelingen	23
Bijlage 1	Aanvulling op resultaten bewoners	25
Bijlage 2	Toelichting onderzoek Effectiviteit Thuis op Straat	28

1 Inleiding

In deze rapportage geven we de resultaten van de 'TOS nulmeting' die is uitgevoerd in deelgemeente IJsselmonde in het voorjaar van 2010. De nulmeting is uitgevoerd in het kader van de ZonMW studie naar de effecten van Thuis op Straat. Een toelichting op de achtergronden en doelstellingen van deze studie is opgenomen in bijlage 1.

De nulmeting is uitgevoerd in twee buurten (een experimentele en een controlebuurt). De experimentele buurt is de buurt rondom het Petrarcaplein. Op dat plein gaat Thuis Op Straat (TOS) de komende jaren werken. In de controle buurt, het gebied rondom de Socratesstraat, gaat TOS niet interveniëren.

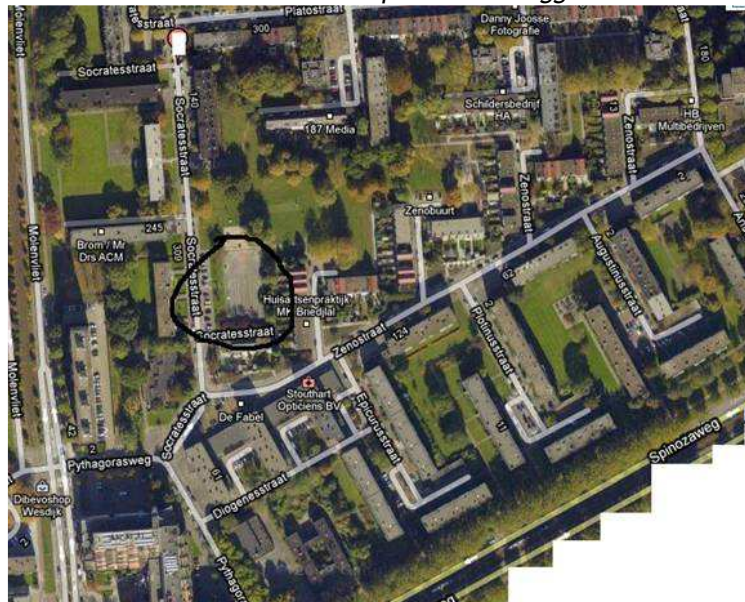
De nulmeting bestaat uit een enquête onder kinderen, ouders en overige bewoners (woongebieden locaties Petrarcaplein en Socratesstraat; zie onderstaande tabel en de kaartjes op de volgende pagina).

Experimenteel gebied	Controle gebied
Petrarcastraat	Socratesstraat
Cervantesstraat	Augustinusstraat
Dantestraat	Epicurusstraat
Goldonistraat	Plotinusstraat
Leopardistraat	Zenostraat
Pirandellostraat	Platostraat
	Diogenesstraat

Met de nulmeting wordt de situatie in kaart gebracht. De rapportage geeft de resultaten uitgesplitst naar respondentgroep. De effecten van de TOS-aanpak worden gemeten in twee vervolgmetingen (de eerste vervolgmeting vindt plaats na 1 jaar; de tweede vervolgmeting vindt plaats na 2 jaar).

Startende TOS locatie Petrarcaplein en omliggende straten

Controle locatie Socratesstraat en omliggende straten

2 Nulmeting ouders en overige buurtbewoners¹

Ouders en overige bewoners in de twee buurten zijn geënquêteerd met een gestandaardiseerde vragenlijst. De vragenlijst bestond uit de volgende onderdelen:

- Hoe oordelen ouders en overige bewoners over de buurt?
  - Algemene rapportcijfers.
  - Welke problemen doen zich voor / welke verbeteringen zijn nodig?
- Hoe oordelen ouders en overige bewoners over schoon, heel en veilig in de buurt?
- Samenleven in de buurt (zoals hoe gaan mensen in de buurt met elkaar om, sociaal vertrouwen en eventuele spanningen tussen bewoners)?
- Is de buurt kindvriendelijk?
  - Beoordeling speelvoorzieningen en speelveiligheid?
  - Beoordeling gedrag op straat van kinderen?
  - Gewenste veranderingen om kinderen veilig(er) buiten te laten spelen?
  - Welke extra voorzieningen zijn dringend gewenst voor kinderen?

126 buurtbewoners met kinderen (waarvan 94 buurtbewoners met kinderen in de leeftijd 6-12 jaar) en 55 buurtbewoners zonder kinderen hebben de vragenlijst beantwoord (totaal 181 respondenten). Van hen wonen er 97 in de buurt rondom het Petrarcapelein en 84 in de buurt rondom de Socratesstraat. De respondenten hebben verschillende etnische achtergronden, vergelijkbaar met de achtergrond van alle buurtbewoners².

¹ Hiernaast is in de vragenlijst voor ouders een schaal voor psychosociale ontwikkeling van de kinderen opgenomen. De resultaten hiervoor zullen separaat worden gerapporteerd.

² Informatie via COS

Tabel 1 Herkomstland respondenten

<i>Herkomstland</i>	<i>Petrarcabuurt (n=97)</i>	<i>Socratesbuurt (n=84)</i>
Nederland	37	57
Turkije	9	9
Marokko	14	3
Suriname	11	4
Nederlandse Antillen	9	2
Kaapverdië	4	1
Anders, namelijk...	13	8

Kindvriendelijkheid buurt

Aan respondenten met kinderen zijn vragen gesteld over de kindvriendelijkheid van de buurt waarin zij wonen. Bewoners met opgroeiende kinderen in de Petrarcabuurt zijn overwegend negatiever over de speelveiligheid en speelvoorzieningen voor kinderen in hun buurt dan bewoners met opgroeiende kinderen in de Petrarcabuurt. Wij bespreken de resultaten voor de Petrarcabuurt; de resultaten voor de Socratesbuurt worden hier tegen afgezet in de tabellen.

Veiligheid en speelklimaat voor de kinderen

Bijna twee op de drie ouders van de Petrarcabuurt zijn van mening dat er onvoldoende plekken zijn in de buurt voor kinderen om veilig buiten te kunnen spelen (tabel 2).

Tabel 2 In mijn buurt zijn ...

	<i>Petrarca- buurt</i>	<i>Socrates- buurt</i>
(ruim) onvoldoende plekken waar kinderen veilig buiten kunnen spelen	61%	22%

Een op de drie bewoners geven aan dat hun kinderen soms / vaak niet buiten durven te spelen uit angst voor oudere kinderen. Eveneens een derde deel van de ouders geeft aan dat kinderen soms / vaak bang zijn om buiten te spelen uit angst voor volwassenen (tabel 3).

Tabel 3 Durft uw kind / durven kinderen in uw buurt wel eens niet buiten te spelen omdat ...

	<i>Petrarca- buurt</i>	<i>Socrates buurt</i>
daar andere kinderen van dezelfde leeftijd zijn waar ze bang voor zijn	30%	19%
daar oudere kinderen zijn waar ze bang voor zijn	35%	36%
omdat daar volwassenen zijn waar ze bang voor zijn	26%	18%

Weergegeven zijn gecumuleerde percentages soms en vaak

Gemiddeld geven ouders in de Petrarcabuurt een rapportcijfer van 4,9 voor de veiligheid voor kinderen om buiten te spelen. In de Socratesbuurt is dit rapportcijfer hoger, namelijk een 6,4. Voor de speelmogelijkheden voor kinderen zien we vergelijkbare rapportcijfers: in de Petrarcabuurt geven ouders gemiddeld een 5,2 aan de speelmogelijkheden in de buurt, tegenover gemiddeld 6,5 in de Socratesbuurt (tabel 4).

Tabel 4 Welk rapportcijfer zou u geven aan uw buurt, straat, plein...?

<i>Rapportcijfers</i>	<i>Petrarca- buurt</i>	<i>Socrates- buurt</i>
Speelmogelijkheden in buurt	5,2	6,5
Speelmogelijkheden plein	4,6	6,4
Veiligheid kinderen buiten spelen	4,9	6,4
Veiligheid kinderen op plein spelen	5,2	6,6

Hiernaast vinden drie op de tien ouders in de Petrarcabuurt dat kinderen in hun buurt niet altijd goed met elkaar omgaan. In de Socratesstraat is dit een op de tien ouders.

Speelvoorzieningen

Ruim twee op de drie ouders zijn van mening dat er te weinig speeltoestellen zijn in de buurt voor kinderen (tabel 5).

Tabel 5 In mijn buurt zijn ...

	<i>Petrarca- buurt</i>	<i>Socrates buurt</i>
(ruim) onvoldoende speeltoestellen voor jongens	66%	35%
(ruim) onvoldoende speeltoestellen voor meisjes	72%	50%

Aan de ouders is gevraagd om schoon en heel van de speelvoorzieningen te beoordelen. De meerderheid van de ouders in de Petrarcabuurt vindt dat de pleinen, veldjes en straten waar hun kinderen spelen onvoldoende schoon worden gehouden. In de Socratesstraat zijn ouders daarentegen wel tevreden over het schoon van de pleinen, veldjes en straten waar kinderen spelen (tabel 6a). De speelvoorzieningen op en rond beide pleinen zijn in de Petrarcabuurt iets vaker kapot dan in de Socratesstraat (tabel 6b).

Tabel 6a Worden pleinen, veldjes of straten waar uw kind speelt voldoende schoon gehouden?

	<i>Petrarcabuurt</i>	<i>Socratesbuurt</i>
(Ruim) voldoende	43%	70%
(Ruim) onvoldoende	57%	30%

Tabel 6b Zijn de speeltoestellen die u ziet in uw buurt meestel heel of kapot?

	<i>Petrarcabuurt</i>	<i>Socratesbuurt</i>
Nooit kapot	44%	54%
Soms kapot	33%	33%
Vaak kapot	16%	6%
Altijd kapot	7%	6%

Gewenste maatregelen om speelklimaat te verbeteren

Volgens de ouders van de Petrarcabuurt wordt het veiliger om buiten te spelen zodra er meer en betere speelplekken komen voor kinderen, er meer activiteiten in de buurt zijn voor kinderen, en er meer politiecontroles zijn, zijn en de buurt schoner en heler is. Daarnaast worden ook minder hangjongeren, meer toezicht op straat en betere verlichting meerdere malen genoemd als verbeterpunt (tabel 7).

Tabel 7 Wat moet er in de buurt veranderen zodat het veiliger wordt voor kinderen om buiten te spelen? (meerdere antwoorden mogelijk)

	<i>Petrarca- buurt</i>	<i>Socrates- buurt</i>
Meer en betere speelplekken	30	5
Meer en strengere politiecontroles	27	17
Meer activiteiten voor kinderen en jongeren	27	11
Betere verlichting straat / portieken	16	12
Minder hangjongeren	13	11
Meer toezicht ouders / omwonenden	12	4
Schonere en meer hele buurt	10	6
Grotere betrokkenheid bewoners	5	4
Anders (veel genoemd is het verminderen van onveiligheid door auto's (aanpassen verkeerssnelheid, drempels))	22	17

Vraag alleen beantwoord door respondenten die van mening zijn dat de veiligheid voor kinderen kan worden verbeterd

Oordeel bewoners over straat en buurt

Aan ouders en overige buurtbewoners is gevraagd een *algemeen* rapportcijfer over hun buurt te geven. De meeste bewoners van de Petrarcabuurt geven hun buurt een (magere) voldoende (gemiddeld een 6,5). De bewoners van de Socratesbuurt zijn positiever over hun buurt, zij geven hun buurt een ruime voldoende (gemiddeld een 7,4).

Tabel 8 Welk rapportcijfer zou u geven aan uw buurt, straat, plein...?

	<i>Petrarcabuurt</i>	<i>Socratesbuurt</i>
Rapportcijfer buurt	6.5	7.4
Rapportcijfer straat	6.4	7.3
Rapportcijfer plein	5.5	6.6

Overlast door kinderen

Ongeveer vier op de tien ouders en overige buurtbewoners in de Petrarcabuurt vinden dat kinderen in de buurt vaak of altijd overlast veroorzaken. Daarnaast ondervindt nog eens een op de tien bewoners soms overlast door kinderen (tabel 9). Het gaat daarbij voornamelijk om geluidsoverlast (tabel 10). Ook rond de Socratesstraat is geluidsoverlast de grootste bron van ergernis, maar daar geeft duidelijk een kleiner deel van de respondenten aan dat er vaak of altijd overlast is van kinderen uit de buurt.

Tabel 9 Veroorzaken kinderen in uw buurt wel eens overlast?

	<i>Petrarcabuurt</i>	<i>Socratesbuurt</i>
Altijd	13%	1%
Vaak	26%	13%
Soms	11%	20%
Nooit	51%	65%

Tabel 10 Zo ja, wat voor overlast veroorzaken kinderen in de buurt?

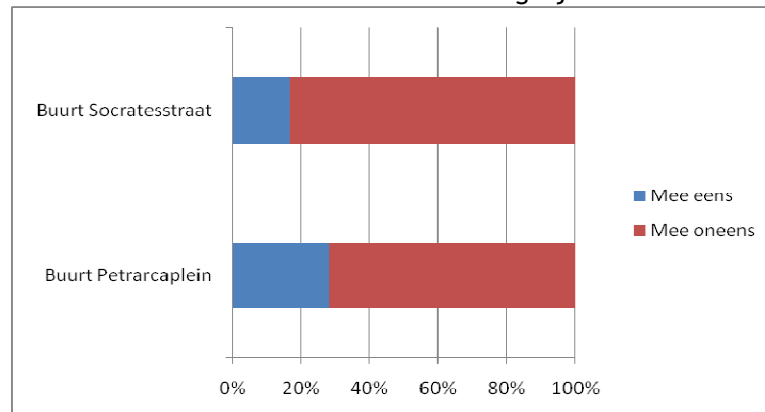
	<i>Petrarcabuurt</i>	<i>Socratesbuurt</i>
Geluidsoverlast	29	16
Asociaal gedrag	12	5
Anders, namelijk...	8	7
Vandalisme	5	4
Pesten andere kinderen uit de buurt	7	1

Vraag alleen beantwoord door respondenten die wel eens overlast ervaren door kinderen

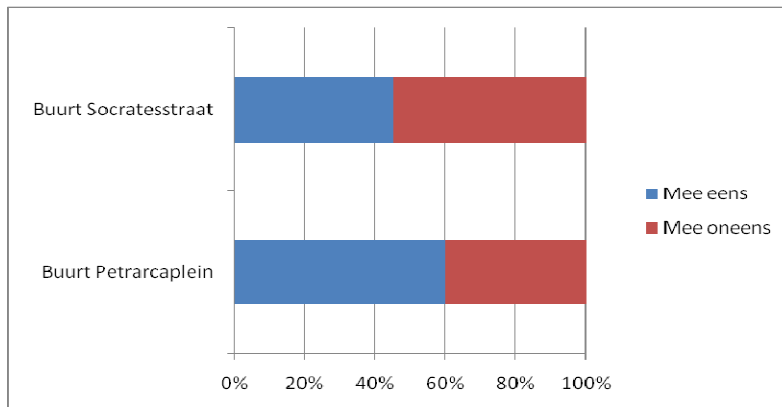
Verhouding tussen bevolkingsgroepen

Aan ouders en overige buurtbewoners zijn vragen gesteld over het samenleven tussen bevolkingsgroepen in de buurt. In de Petrarcabuurt zijn mensen hierover minder positief dan in de Socratesbuurt. Zo ervaart bijna 30% van de in de Petrarcabuurt wel eens spanningen met buurtgenoten die uit een andere cultuur afkomstig zijn, tegenover bijna 20% van de bewoners in de Socratesbuurt (zie figuren 1, 2 en 3).

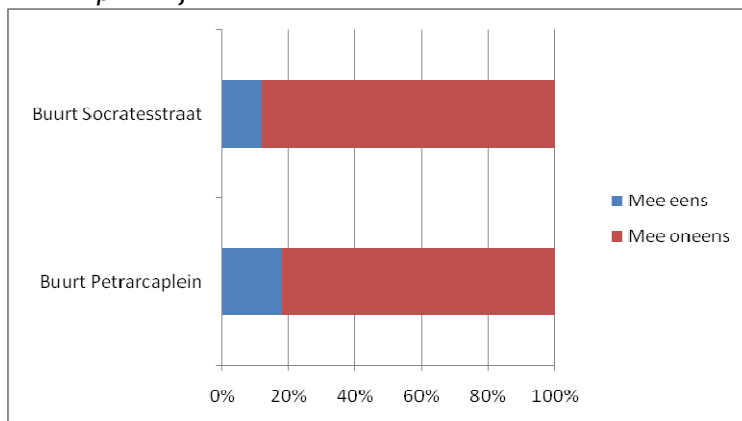
Figuur 1 Ik voel wel eens spanningen met buurtgenoten die uit een andere cultuur dan ikzelf afkomstig zijn.

Figuur 2 In deze buurt hebben mensen weinig contact met elkaar.

Figuur 3 In deze buurt wonen bevolkingsgroepen waarover ik niet zo positief denk.

3 Resultaten kinderen

In de Petrarcabuurt is aanvullend op het TOS effectonderzoek onder buurtbewoners en ouders, een nulmeting uitgevoerd onder kinderen. Doelstelling van dit onderzoek is de werking van de TOS interventie te monitoren onder de kinderen die in de buurt wonen. De enquête is afgenomen op de basisscholen Het Open Venster en De Catamaran. Kinderen zijn geënquêteerd met behulp van een gestandaardiseerde vragenlijst. De vragenlijst bestond uit de volgende onderdelen:

- Hoe oordelen kinderen over hun huis, straat en buurt?
- Wat is het speelgedrag van de kinderen (waar en wanneer spelen; en waarom daar?) Hoe gaan kinderen op straat met elkaar om?
- Hoe oordelen kinderen over schoon, heel en veilig in de buurt?
- Is de buurt kindvriendelijk?
  - Beoordeling speelvoorzieningen en speelveiligheid
  - Beoordeling gedrag op straat van kinderen en jongeren
  - Wat moet er verbeteren om fijner buiten te kunnen spelen?

De leeftijd van de kinderen is 10, 11 of 12 jaar. In totaal is de enquête beantwoord door 119 kinderen, van wie 65 meisjes en 54 jongens. De meeste kinderen hebben een niet-Nederlandse achtergrond (vooral Marokkaans, Turks, Surinaams, Antilliaans en Kaapverdiaans). Op basis van ingevulde straatnamen is vastgesteld welke kinderen daadwerkelijk woonachtig zijn in de Petrarcabuurt. In totaal is aan de enquête deelgenomen door 41 kinderen die wonen in de Petrarcabuurt. Daarnaast is als controle de vragenlijst ingevuld door 77 kinderen die wonen in de Socratesbuurt en in de direct omliggende buurten.

3.1 Oordeel van kinderen over huis, straat en buurt

De kinderen is gevraagd een rapportcijfer te geven voor hun huis, school, buurt, en de voorzieningen in hun buurt (zie tabel 3.1).

- De meeste kinderen uit geven hun huis en de winkels een ruime voldoende (tussen de 8 en de 9).
- De buurt en straat, het openbaar vervoer en het buurthuis krijgen van de kinderen in de Petrarcabuurt een voldoende (tussen de 7 en 8); in de omliggende buurten zijn de kinderen nog iets positiever.
- De speelvoorzieningen worden in de Petrarcabuurt gemiddeld met een (magere) voldoende beoordeeld.

Tabel 3.1a *Rapportcijfers naar buurt*

	<i>Petrarcabuurt</i>	<i>Omliggende buurten</i>
Het huis waarin ik woon	9.2	9
De winkels	8.3	8.7
De buurt waarin ik woon	7.9	7.7
Het openbaar vervoer	7.8	8.3
De straat waarin ik woon	7.6	7.4
Mijn school	7.5	8.2
Het buurthuis of wijkcentrum	7	8.3
De speeltuin	6.3	7.3
De speelplaatsen in mijn buurt	6.1	6.4

3.2 *Speelgedrag*

Frequentie buiten spelen

Aan de kinderen is gevraagd *hoe vaak* ze buiten spelen. In de Petrarcabuurt speelt 41% van de kinderen iedere dag buiten, 41% speelt een paar keer per week buiten (tabel 3.2).

Tabel 3.2 *Frequentie buitenspelen*

	<i>Petrarcabuurt</i>	<i>Omliggende buurten</i>
elke dag	41%	38%
een paar keer per week	41%	53%
één keer per week	12%	7%
één keer per maand	0%	0%
bijna nooit	5%	3%

Op de vraag ‘hoe leuk is het om na schooltijd buiten te spelen’ antwoorden de kinderen bijna allemaal dat ze dit leuk of heel leuk vinden (tabel 3.3).

Tabel 3.3 *Hoe leuk is het om na schooltijd buiten te spelen?*

	<i>Petrarcabuurt</i>	<i>Omliggende buurten</i>
Heel leuk	41%	40%
Leuk	49%	55%
Niet leuk	7%	5%
Helemaal niet leuk	2%	0%

Waar spelen kinderen?

Kinderen spelen op een groot aantal plekken, zowel in de eigen straat, achter het huis, op een plein of in een speeltuin (zie tabel 3.4). Opvallend is dat relatief veel kinderen op een plein spelen. Uit de open vraag ‘waar anders speel je’ is door veel kinderen een antwoord gegeven. Kinderen spelen vaak bij een ‘vriendje’ of ‘vriendinnetje’ of ‘overal in de buurt’.

Tabel 3.4 *Waar spelen kinderen?*

	<i>Petrarcabuurt</i>	<i>Omliggende buurten</i>
Voor mijn huis in de straat	56%	42%
Op het plein bij de Petrarcastraat	34%	7%
Op een ander plein in mijn buurt	41%	38%
In de speeltuin	39%	29%
Achter mijn huis	24%	24%

Omgang tussen kinderen?

De manier waarop kinderen met elkaar omgaan is gemeten met drie vragen: spelen kinderen leuk met elkaar; maken kinderen veel ruzie met elkaar; en kennen kinderen elkaar in de eigen straat? Uit tabel 3.5 blijkt dat kinderen uit een straat elkaar over het algemeen kennen. Bijna een derde van de kinderen geeft aan dat de kinderen in hun straat vaak ruzie met elkaar maken.

Tabel 3.5 *Omgang tussen kinderen?*

	<i>Petrarcabuurt</i>	<i>Omliggende buurten</i>
Ik ken de meeste kinderen in mijn straat.	83%	92%
Kinderen in mijn straat spelen leuk met elkaar.	80%	82%
Kinderen in mijn straat maken vaak ruzie met elkaar.	29%	25%

Wat moet er verbeteren om fijner buiten te kunnen spelen?

Om in de buurt fijner buiten te kunnen spelen noemen (opvallend) veel kinderen in de Petrarcabuurt 'minder vuil op straat'. Ook 'het organiseren van meer sport en spel activiteiten', 'betere speeltoestellen' en 'meer veiligheid' worden door een aanzienlijk aantal kinderen genoemd (tabel 3.6).

Tabel 3.6a *Wat zou er moeten verbeteren om fijner in de buurt te kunnen spelen?*

	Petrarcabuurt	Omliggende buurten
Minder vuil op straat	66%	59%
Als er meer sport en spel activiteiten zouden worden georganiseerd	46%	54%
Betere speeltoestellen om te spelen	46%	53%
Als het veiliger zou zijn in de buurt	37%	24%
Als er meer andere kinderen buiten zouden spelen	15%	16%
Anders	24%	22%

Kinderen uit de Petrarcabuurt die ‘anders’ antwoordden op deze vraag, hebben hierop de volgende toelichting gegeven:

Tabel 3.6b *Toelichting op ‘anders’*

Als er geen pestkoppen zijn
Een speciale chillplek
Meer parken
Meer projecten buiten
Meer speelplekken, want die hebben we niet
Festivals/buurtfeestjes
Omgaan met andere scholen
Voetbal

3.3 Veiligheid op straat

Voel je je wel eens onveilig op straat?

Aan de kinderen is gevraagd of ze zich wel eens onveilig voelen op straat. Uit tabel 3.7 is af te leiden dat dit inderdaad het geval is. Zo voelt 39% van de kinderen uit de Petrarcabuurt zich soms onveilig en 5% zich vaak onveilig door kinderen van dezelfde leeftijd. Onveiligheid veroorzaakt door oudere kinderen scoort nog hoger: 51% van de kinderen voelt zich soms onveilig door oudere kinderen (meisjes vaker dan jongens). Opvallend is ook dat relatief veel kinderen zich soms (44%) of vaak (7%) onveilig voelen door volwassenen.

Tabel 3.7 Voel je je wel eens onveilig op straat door ...?

	Petrarcabuurt		Omliggende buurten	
	Vaak	Soms	Vaak	Soms
Andere kinderen van dezelfde leeftijd	5%	39%	1%	29%
Oudere kinderen	2%	51%	8%	32%
Volwassenen	7%	44%	8%	30%
Verkeer	2%	39%	8%	38%

Durf je wel eens niet buiten te spelen?

Vervolgens is de kinderen gevraagd of ze wel eens angst hebben om buiten te spelen door de aanwezigheid van leeftijdsgenoten, oudere kinderen of volwassenen. Uit tabel 3.8 blijkt dat dit het geval is. Zo durft een kwart van de kinderen soms niet buiten te spelen in de Petrarcabuurt omdat ze bang zijn voor oudere kinderen of volwassenen.

Tabel 3.8 *Durf je wel eens niet buiten te spelen omdat daar kinderen of volwassenen zijn voor wie je bang bent?*

	Petarcabuurt		Omliggende buurten	
	Vaak	Soms	Vaak	Soms
Ja, door kinderen van dezelfde leeftijd	0%	15%	5%	15%
Ja, door oudere kinderen	0%	27%	5%	27%
Ja, door volwassenen	5%	24%	5%	14%

3.4 Schoon en heel

Zijn de locaties waar kinderen spelen schoon of vies?

De pleinen, velden of straten waar kinderen spelen in de Petarcabuurt zijn soms vies volgens 46% van de kinderen; 24% van de kinderen vindt deze speellocaties meestal vies (tabel 3.9).

Tabel 3.9 *Zijn de pleinen, velden of straten waar je speelt schoon of vies?*

	Petarcabuurt	Omliggende buurten
Meestal schoon	29%	22%
Soms vies	46%	51%
Meestal vies	24%	27%

Zijn de pleintjes goed ingericht om te spelen en sporten?

Van de kinderen vindt 20% dat de pleintjes in de Petarcabuurt goed zijn ingericht om te sporten; 27% van de kinderen oordeelt hierover ronduit negatief! (tabel 3.10).

Tabel 3.10 *Zijn de pleintjes goed ingericht om te spelen en te sporten?*

	<i>Petrarcabuurt</i>	<i>Omliggende buurten</i>
(Heel) goed	20%	39%
Redelijk	54%	35%
(Heel) slecht	27%	22%

Zijn de speeltoestellen meestal heel of kapot?

De speeltoestellen op de plaatsen waar de kinderen spelen in de Petrarcabuurt zijn volgens de helft van de kinderen bijna nooit kapot. Daarentegen geeft de andere helft van de kinderen aan dat de speeltoestellen soms of meestal kapot zijn (tabel 3.11).

Tabel 3.11 *Zijn de speeltoestellen meestal heel of kapot?*

	<i>Petrarcabuurt</i>	<i>Omliggende buurten</i>
Meestal kapot	8%	11%
Soms kapot	45%	38%
(Bijna) nooit kapot	47%	51%

4 Conclusies en aanbevelingen

De onderzoeksresultaten langslowend zien we concrete aangrijpingspunten waarmee TOS in de Petrarcabuurt aan de slag zou kunnen. Deze worden hieronder opgesomd.

- De speelmogelijkheden voor kinderen en de veiligheid voor kinderen om buiten te spelen krijgen van de ouders een onvoldoende. In de buurt is behoefte aan meer speelvoorzieningen en activiteiten voor kinderen.
- Speelvoorzieningen zijn soms vies of kapot en de pleintjes zijn niet altijd goed ingericht op sport en spel. Kinderen hebben behoefte aan betere speeltoestellen en aan georganiseerde sport- en spelactiviteiten.
- De meeste ouders geven aan dat er in de Petrarcabuurt onvoldoende plekken zijn waar kinderen veilig buiten kunnen spelen. Als verbeterpunten in de buurt om de speelbaarheid voor kinderen te verbeteren noemen de ouders vooral meer en betere speelplekken, meer toezicht politie en ouders, meer activiteiten voor kinderen.
- Ook aan de kinderen zelf is de vraag gesteld wat in de buurt moet verbeteren om fijner buiten te kunnen spelen. De kinderen noemen in de eerste plaats dat er minder vuil op straat moet komen. Daarnaast willen de kinderen graag meer georganiseerde sport- en spelactiviteiten, betere speeltoestellen en meer veiligheid in de buurt. Schoon van de buitenruimte is naast het aanbieden van activiteiten kortom een belangrijk aandachtspunt voor TOS. Het besef dat allen verantwoordelijk zijn voor het schoonhouden van de buurt (en niet alleen de ROTEB) zou dus gestimuleerd kunnen worden.
- Een op de drie ouders in de Petrarcabuurt geeft aan dat hun kinderen soms of vaak niet buiten durven te spelen, uit angst voor oudere kinderen en volwassenen. Van de kinderen zelf geeft de helft aan zich in de Petrarcabuurt wel eens onveilig op straat te voelen door oudere kinderen en door volwassenen. Belangrijke speerpunten voor TOS zijn dus het toezien op onderling gedrag (vooral dat

jongere kinderen niet door oudere kinderen worden gepest) en op het gedrag van volwassenen naar kinderen.

- Drie op de tien bewoners in de Petrarcabuurt geeft aan wel eens spanningen te voelen met buurtgenoten die afkomstig zijn uit een andere cultuur. Het feit dat TOS in buurten werkt met cultureel gemengde groepen kinderen en ouders kan mogelijk een positieve bijdrage leveren aan het samenleven tussen de verschillende bevolkingsgroepen.

Bijlage 1   Aanvulling op resultaten bewoners

2Wat moet er in de buurt veranderen zodat het veiliger wordt voor uw kind om buiten te spelen? Anders, namelijk...

<i>Buurt Petrarcaplein</i>	<i>Buurt Socratesstraat</i>
Auto's moeten goed parkeren.	30 kilometer per uur. Auto's moet veranderd worden.
Auto's moeten rustig rijden.	Eenrichtingsverkeer. Auto's rijden te hard en ook achteruit. Misschien drempels ook plaatsen.
Camerabeveiliging Drempels neerzetten, auto's rijden te hard.	Minder snelrijdende auto's. Verkeer rijdt hard. Het staat ook overvol met auto's. Daardoor is het onoverzichtelijk.
Een meer open plein waar meer toezicht mogelijk is; meer camera's in de wijk Honden aanlijnen. Kruispunt voor hard rijdende auto's.	Verkeersveiligheid. Speelpleinen dichterbij huis. Twee panden met verlaafden weghalen. Er lopen daardoor rare mensen in de buurt. Er wordt gedeald in de straat. Er lopen dronken mensen. Het past niet in de wijk. Daarover is nu wel al contact met Politie. Verder is het bij de spoorweg onveilig. Kinderen kunnen zo het spoor op.
Meer samenwerking met andere instanties. Mensen moeten aardiger zijn. Het moet veiliger zijn,	

<p>bedreiging meegemaakt. Minder bouwvuil door bouw. Rijgedrag van auto's, vooral het hard rijden. Samenscholingsverbod. Zebrapad. Snelheid van het verkeer is te hoog en moet omlaag. Verkeer moet aangepast worden. Verkeerssnelheid moet aangepast worden.</p>	
--	--

Toelichting op de gegeven antwoorden op de vragen over contacten en spanningen in de buurt

<i>Buurt Petrarcaplein</i>	<i>Buurt Socratesstraat</i>
<p>Andere cultuur waarde.</p> <p>Overlast door Antilliaanse jongeren. Ook hangjongeren van alle culturen.</p> <p>Antillianen maken veel ruzie. Jointjes en bier. Turken schreeuwen hard. Er wordt veel gerookt in de portieken. Turks, Marokkaans en Antilliaans. Ze kijken je raar aan alsof jij uit het buitenland komt. Zij zoeken weinig contact. Asociaal en andere normen en waarden dan Nederlanders. Antillianen. Onbegrijpelijk mensen.</p>	<p>Andere bevolkingsgroepen veroorzaken meer geluidsoverlast.</p> <p>Deze kant van de buurt niet veel spanningen. Aan de andere kant van het de trambaan (andere buurt) wel spanningen. Buitenlanders vaak in grote groepen.</p> <p>Marokkaanse en Turkse hangjongeren op straat.</p> <p>Marokkanen. Vooroordelen worden bevestigd: dealen, groepen geven overlast en scooters.</p>

<p>Buitenlanders, vooral Antillianen. Niet allemaal, maar sommigen. Zijn een beetje crimineel sommigen.</p> <p>Marokkanen, die hebben een grote mond.</p> <p>Marokkanen en Antillianen. Ze vinden dat ze Nederlandse vrouwen anders kunnen behandelen dan eigen vrouwen. Ze weten niet het verschil tussen wat van henzelf is en wat van een ander: niet alles hoeft uitgeleend te worden.</p> <p>Mensen zijn hier die veel ruzie hebben, reden is heel moeilijk, ik zeg liever niets tegen hen.</p> <p>Nederlanders. Hun gedrag in algemeen, niet groeten.</p> <p>Nederlandse jongeren: asociaal gedrag.</p> <p>Negroide mannen en Marokkanen. Turken soms.</p> <p>Polen, bevolkingsgroep. Ze gedragen zich asociaal.</p>	<p>Mensen met een ander kleurtje. Door bewoners wordt het aardig in de gaten gehouden en ook door de politie.</p> <p>Moslim mensen. Mensen die niet integreren. Ik ga geen belasting betalen voor mensen die niet willen integreren.</p> <p>Turkse jongeren, zij zijn agressief.</p> <p>De Islam, dat is een wat enge godsdienst. Vertrouw ze nooit helemaal.</p>
--	---

Bijlage 2 Toelichting onderzoek Effectiviteit Thuis op Straat

Zorgonderzoek Nederland (ZONMW) heeft aan het Verwey-Jonker Instituut een subsidie toegekend voor het uitvoeren van een vierjarig onderzoek naar de effectiviteit van Thuis op Straat. De subsidie is verkregen in het kader van het programma *Zorg voor jeugd*. ZONMW subsidieert onderzoeksprojecten voor het ‘evidence based’ maken van interventies, dus de wetenschappelijke onderbouwing van de resultaten. De rijksoverheid stimuleert gemeenten om binnen de WMO zoveel mogelijk te werken met evidence based praktijken. Sociale interventies zijn in Nederland echter nog maar in zeer beperkte mate evidence based. Dat komt onder meer doordat het heel moeilijk en heel kostbaar is om goed wetenschappelijk onderzoek te doen naar de effectiviteit van sociale interventies. De kosten van dergelijk onderzoek zijn verhoudingsgewijs hoog in relatie tot de kosten van de interventies die doorgaans lokaal worden gefinancierd. Het is daarom uniek dat ZONMW besloten heeft dit onderzoek te honoreren naar de resultaten van TOS voor kinderen en buurt.

Het onderzoek

Uit verschillende niet-experimentele onderzoeken blijkt dat TOS het speelklimaat, de emotionele en sociale veiligheid voor kinderen (8-14 jaar) en het gedrag van kinderen verbetert. Doel van het onderzoek is met een experimenteel onderzoeksdesign vast te stellen of TOS werkelijk de emotionele en sociale veiligheid voor kinderen verbetert, het sociaal gedrag van kinderen bevordert en psychosociale- en gedragsproblemen tegengaat. Wij spitsen ons hierbij toe op de effecten van TOS op kind- én op buurtniveau. In een experimenteel onderzoeksdesign worden tien TOS-locaties vergeleken met tien controlelocaties. Het onderzoek start in 2010 op in totaal 10 experimentele pleinen. We hebben een jaar de tijd om, in nauw overleg

met lokale TOS praktijken, de 10 experimentele pleinen te selecteren voor het onderzoek. Het gaat specifiek om pleinen waar wordt gestart met TOS activiteiten. Daarnaast selecteren we 10 controlepleinen waar geen TOS activiteiten zijn, bij voorkeur in dezelfde TOS praktijk als waarin het experimentele plein is gelokaliseerd. Kinderen die wonen in de directe omgeving van pleinen en straten waar een nieuwe TOS interventie wordt opgestart zullen worden vergeleken met kinderen die wonen aan pleinen en in straten waar niet met TOS wordt gewerkt. We houden een nulmeting waarbij we per plein ongeveer 50 kinderen die wonen in de directe omgeving van het plein (het startende TOS plein respectievelijk het controleplein), volgen in hun gedrag, sociaal-emotionele ontwikkeling, spelen. Daarnaast volgen we de ontwikkeling van de sociale veiligheid in de buurt. In totaal worden in het onderzoek 500 kinderen in de experimentele omgevingen en 500 kinderen in de controle omgevingen gevolgd.

Effectonderzoek sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen

We onderzoeken in de eerste plaats de effecten van TOS als preventie activiteit op gedrag en op ontwikkeling van kinderen. Wij volgen de ontwikkeling van de individuele kinderen in de tijd. In dit longitudinaal onderzoek worden de waarnemingen voor ieder individueel kind op drie achtereenvolgende tijdstippen herhaald: de nulmeting bij de start van de studie, de 1-meting na één jaar en de eindmeting na twee jaar. Vanwege de jonge leeftijd van de kinderen zullen de ouders worden benaderd om vragen over het kind te beantwoorden, met behulp van de ouderversie van de SDQ vragenlijst. De kinderen van de ouders die worden benaderd zijn bij aanvang van deze studie 8-12 jaar oud. Na twee jaar (op het moment van de derde en laatste meting) zijn de kinderen 10-14 jaar oud. De vragen zullen op huisadressen worden afgenomen. Om de resultaten van het experimenteel onderzoek goed te kunnen verklaren en te verdiepen, is het belangrijk dat we ook met de kinderen praten. Over hoe zij

TOS beleven en over wat TOS hen oplevert. Daarom zullen wij op de startende TOS pleinen interviews afnemen met de deelnemende kinderen.

Effectonderzoek buitenspeelklimaat, sociale veiligheid en sociaal vertrouwen in de buurt.

We onderzoeken wat de effecten zijn van TOS op het buitenspeelklimaat, de sociale veiligheid en het sociaal vertrouwen in de buurt. Om effecten van TOS op de buurt vast te stellen maken wij onder meer gebruik van de Community Survey vragenlijst. Met deze vragenlijst kunnen sociale processen en andere buurtkarakteristieken betrouwbaar en effectief in kaart gebracht worden. Deze schaal meet zowel informele sociale controle ('wat is normaal gedrag op straat', het (durven) handelen door omwonenden als anderen/kinderen zich op straat normoverschrijdend gedragen), veiligheidsbeleving en het sociaal vertrouwen tussen bewoners. Wij voegen hieraan vragen toe over het buitenspelen en het buitenspeelklimaat.